

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ДӘҮЛӘТ СОВЕТЫ
КАРАРЫ

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» 192-7 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты хакында

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы КАРАР БИРӘ:

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы депутатлары М.И. Галиев, А.А. Чубаров тарафыннан кертелгән «Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» 192-7 номерлы Татарстан Республикасы законы проекты беренче укылышта кабул итәргә.

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы Рәисе
вазыйфаларын башкаручы

М.Г. Әхмәтов

Казан шәһәре
2026 елның 22 июле
№ 686-VII ДС

Проект
Татарстан Республикасы Дәүләт
Советы депутатлары
М.И. Галиев, А.А. Чубаров
тарафыннан кертелә

**«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне
табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның
аерым мәсьәләләре турында»**

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

1 статья. Әлеге Законның жайга салу предметы

Әлеге Закон «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 1994 елның 21 декабрендәге 68-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – Федераль закон) нигезендә Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән (алга таба – гадәттән тыш хәлләр) яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнарының вәкаләтләрен билгели, шулай ук халыкны һәм территорияләрне муниципаль һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләрен жайга сала.

**2 статья. Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне
гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә хокукий жайга салу**

Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә хокукий жайга салу Федераль закон, башка федераль законнар һәм Россия Федерациясенең бүтән норматив хокукий актлары, әлеге Закон һәм Татарстан Республикасының башка норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

3 статья. Әлеге Законда кулланыла торган төп төшенчәләр

Әлеге Законда кулланыла торган төшенчәләр Федераль законда билгеләнгән мәгънәләрендә кулланыла.

**4 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау
өлкәсендә Татарстан Республикасы Дәүләт Советы вәкаләтләре**

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы халыкны һәм территорияләрне муниципаль һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы законнарын кабул итә, аларны үтәүне тикшереп тора, Россия Федерациясә законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка вәкаләтләрен гамәлгә ашыра.

5 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы Рәисе вәкаләтләре

Татарстан Республикасы Рәисе түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- 1) килеп чыккан гадәттән тыш хәлләрне региональ яисә муниципальара характердагы гадәттән тыш хәлләргә кертү турында карарлар кабул итә, гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территориаль кече системасының тиешле идарә органнары һәм көчләре өчен югары эзерлек яисә гадәттән тыш хәл режимын кертә;
- 2) Федераль закон белән билгеләнгән тәртиптә чара күрүнең региональ дәрәжәсен билгели;
- 3) Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясен җитәкли.

6 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты вәкаләтләре

1. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

- 1) федераль законнар, әлеге Закон нигезендә халыкны һәм территорияләрне муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә норматив хокукий актлар кабул итә;
- 2) халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өчен кирәкле көчләрне һәм чараларны эзерләүне һәм аларны эзерлектә тотуны, шулай ук гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә халыкны эзерләүне башкара;
- 3) региональ һәм муниципальара характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы булганда яисә алар килеп чыкканда эвакуация чараларын үткөрүне тәмин итә;
- 4) гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итүне башкара;
- 5) муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдә һәлакәттән коткару һәм башка кичектергесез эшләрне оештыра һәм үткәрә, шулай ук аларны үткәргәндә җәмәгать тәртибен саклый; үз көчләре һәм чаралары җитәрлек булмаганда ярдәм күрсәтүне сорап Россия Федерациясә Хөкүмәтенә мөрәҗғәгать итә;
- 6) Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге чараларны финанслауны гамәлгә ашыра;
- 7) муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс ресурслары һәм матди ресурслар резервларын булдыра;
- 8) муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдә оешмаларның тотрыклы эшчәнлегенә ярдәм итә;
- 9) федераль башкарма хакимиятнең халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле органына кешеләр күпләп җыелган урыннарда халыкка хәбәр итүнең һәм мәгълүмат бирүнең махсуслаштырылган техник чараларын урнаштыру өчен

участоклар бирүдә һәм (яисә) мондый чараларны урнаштыруда, шулай ук халыкка гадәттән тыш хәлләр турында вакытында хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү, гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә халыкны эзерләү максатларында массакүләм мәгълүмат чаралары продукциясен тарату өчен булган техник жайланмаларны бирүдә, эфир вакытын бүлеп бирүдә ярдәм күрсәтә;

10) гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракларда Россия Федерациясе гражданнына, чит ил гражданнына һәм гражданлыгы булмаган затларга бер мәртәбә бирелә торган акчалата түләүләрне гамәлгә ашыру турында, бер мәртәбә бирелә торган акчалата түләүләрне гамәлгә ашыру очракларын, шулай ук әлеге түләүләр гамәлгә ашырылачак затлар даирәсен билгеләүне кертә, карарлар кабул итә;

11) Татарстан Республикасы территориясендә «112» бердәм номеры буенча ашыгыч оператив хезмәтләр чакыруны тәмин итү системасын булдыруны гамәлгә ашыра, аны эксплуатацияләүне һәм үстерүне тәмин итә;

12) гадәттән тыш хәлләр турында халыкка хәбәр итү һәм мәгълүмат бирү системасын булдыра һәм аны региональ дәрәжәдә даими эзерлек хәлендә тотат;

13) халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәгълүмат жыюны һәм мондый мәгълүматны алмашуны башкара, муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы турында яисә аларның килеп чыгуы хакында халыкка вакытында, шул исәптән гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы турында яисә аларның килеп чыгуы хакында халыкка ашыгыч хәбәр итүнең комплекслы системасын кулланып, хәбәр итүне тәмин итә;

14) халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә региональ дәрәжә күзәтчелеге турында нигезләмәне, жирле үзидарә органнары тарафыннан халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге вәкаләтләрне гамәлгә ашыруга дәрәжә күзәтчелеге тәртібен раслай;

15) Татарстан Республикасы территориясендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү буенча гамәлләр планын эшли һәм раслай;

16) әлеге Законның 5 статьясындагы 1 пункты нигезендә югары эзерлек яисә гадәттән тыш хәл режимы кертелгәндә гражданны һәм оешмалар тарафыннан мәжбүри үтәләргә тиешле тәртіп кагыйдәләрен билгели;

17) Федераль законның 10 статьясындагы «а²» пунктчасы нигезендә билгеләнгән тәртіп кагыйдәләрен үтәү йөзеннән, Татарстан Республикасы территориясендә гадәттән тыш хәлнең үзенчәлекләрен яисә аның килеп чыгу куркынычын исәпкә алып, кирәк булган очракта, Федераль законның 10 статьясындагы «а¹» пунктчасы нигезендә югары эзерлек яисә гадәттән тыш хәл режимы кертелгәндә гражданны һәм оешмалар тарафыннан мәжбүри үтәләргә тиешле өстәмә тәртіп кагыйдәләрен билгели;

18) муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм алардан килгән зыяннарны бетерү чараларын үткәрә, гадәттән тыш хәлләрдә кешеләрне үлемнән коткаруга һәм аларның сәламәтлеген саклауга юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыра;

19) федераль башкарма хакимиятнең халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә вәкаләтле

органының территорияль органы, шулай ук территорияләрендә гадәттән тыш хәл килеп чыгарга мөмкин булган жирле үзидарә органнары һәм оешмалар белән килештереп, халыкка ашыгыч хәбәр итү зоналарының чикләрен билгели;

20) Татарстан Республикасы территориясендә су объектларында кече суднолардан файдалану кагыйдәләрен раслый;

21) Татарстан Республикасы территориясендә су объектларында кешеләрнең иминлеген тәмин итү кагыйдәләрен раслый;

22) эчәргә яраклы су һәм хужалык-көнкүреш сулары белән тәмин итү чыганаclarын резервлауны башкара;

23) торак йортларга, фатирларга, торак урыннарның Россия Федерациясе Торак кодексы белән билгеләнгән башка төрләренә (алга таба – торак урыннар) килгән зыянны каплауны оештыру максатларында, кирәк булганда, Федераль закон, «Россия Федерациясендә иминият эшен оештыру турында» 1992 елның 27 ноябрендәге 4015-1 номерлы Россия Федерациясе Законы һәм башка норматив хокукый актлар нигезләмәләренә таянып ирекле иминият механизмын кулланып, граждaннарның Татарстан Республикасы территориясендә урнашкан торак урыннарына килгән зыянны каплауны оештыру программасын эшли, раслый һәм гамәлгә ашыра;

24) Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 1 – 9, 11 – 13, 15, 18, 19, 22 һәм 24 пунктларында күрсәтелгән вәкаләтләр Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты яисә ул вәкаләт биргән Татарстан Республикасы башкарма хакимият органы (органнары) тарафыннан гамәлгә ашырыла. Әлеге статьяның 1 өлешендәге 10, 14, 16, 17, 20, 21 һәм 23 пунктларында күрсәтелгән вәкаләтләр турыдан-туры Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан гамәлгә ашырыла.

7 статья. Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территорияль кече системасы

1. Татарстан Республикасы территориясе чикләрендә гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү өчен гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең бердәм дәүләт системасының состав өлеше булган гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең территорияль кече системасы булдырыла. Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү территорияль кече системасының идарә органнары һәм көчләре эшчәнлегә федераль законнар нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең территорияль кече системасы турында нигезләмә һәм аның эшчәнлегә тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан раслана.

8 статья. Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә региональ дәүләт күзәтчелеге

Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә региональ дәүләт күзәтчелеге Татарстан Республикасы башкарма хакимиятенә

халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге бурычларны хәл итүгә махсус вәкаләт бирелгән органы тарафыннан Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты раслый торган нигезләмәгә таянып гамәлгә ашырыла.

9 статья. Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын финанс ягыннан һәм матди яктан тәмин итү

1. Региональ һәм муниципальара характердагы гадәттән тыш хәлләрне (урман янгыннары аркасында урманнарда килеп чыккан гадәттән тыш хәлләрдән тыш) кисәтү һәм алардан килгән зыяннарны бетерү буенча Федераль законда билгеләнгән чараларны финанс белән тәмин итү Татарстан Республикасының бурыч йөкләмәсе булып тора.

2. Гадәттән тыш хәлләр килеп чыккан очракта ашыгыч рәвештә кирәкле чараларны жәлеп итү максатларында Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органнары тарафыннан гадәттән тыш хәлләрне бетерү өчен финанс ресурслары һәм матди ресурслар резервлары булдырыла.

Өлеге статьяның 2 өлешендәге беренче абзацында күрсәтелгән резервларны (резерв фондларын) булдыру һәм алардан файдалану тәртибе һәм бу резервларның файдаланылган чараларын яңадан торгызу тәртибе Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә.

Финанс ресурслары һәм матди ресурслар резервлары, өлеге статьяның 2 өлешендәге икенче абзацында күрсәтелгән резервларны (резерв фондларын) булдыру һәм алардан файдалану тәртибе белән каралган очракта, югары әзерлек режимы кертелгәндә кулланылырга мөмкин.

3. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты федераль һәм регионара характердагы гадәттән тыш хәлләрне бетерү очракларында Россия Федерациясе гражданнына, чит ил гражданнына һәм гражданлыгы булмаган затларга бер мәртәбә бирелә торган матди ярдәм, финанс ярдәме күрсәтүгә һәм бер мәртәбә бирелә торган пособиеләр түләүгә юнәлдерелгән чараларны гамәлгә ашыруга бәйле булган чыгымнарны башкарырга хокуклы. Өлеге максатларга Татарстан Республикасы тарафыннан тотылган чыгымнарны финанс белән тәмин итү Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә федераль бюджет акчалары исәбеннән тәмин ителергә мөмкин.

10 статья. Татарстан Республикасы аерым закон актларының (закон актлары нигезләмәләренен) үз көчен югалтуын тану

Түбәндәгеләрне үз көчен югалткан дип танырга:

1) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрендәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыйалма басмасы, 2004, № 12 (II өлеш));

2) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында»

2006 елның 20 июлендәге 58-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2006, № 7 (I өлеш);

3) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2007 елның 8 ноябрәндәге 50-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2007, № 11);

4) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2010 елның 16 маендагы 17-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2010, № 5 (I өлеш);

5) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2011 елның 19 маендагы 19-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2011, № 5);

6) «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү һәм Татарстан Республикасы закон актлары аерым нигезләмәләренә үзгәрешләр кертү югалтуын тану турында» 2012 елның 3 мартындагы 16-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 5 статьясын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2012, № 3);

7) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2012 елның 29 сентябрәндәге 67-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2012, № 9);

8) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 9 һәм 10 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» 2013 елның 11 апрелдәге 28-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2013, № 4 (I өлеш);

9) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2014 елның 7 мартындагы 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2014, № 3);

10) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 9 һәм 12 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 6 мартындагы 11-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2015, № 3);

11) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2015 елның 8 октябрәндәге 74-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2015, № 10 (I өлеш);

12) «Халыкны һәм территорияләргә гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2016 елның 7 маендагы 28-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2016, № 5);

13) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2019 елның 1 мартындагы 15-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2019, № 19 (I өлеш));

14) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2019 елның 25 декабрендәге 110-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2020, № 4 (I өлеш));

15) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 9 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2020 елның 11 маендагы 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2020, № 37 (I өлеш));

16) «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү һәм Татарстан Республикасы закон актлары аерым нигезләмәләренә үз көчләрен югалтуын тану турында» 2021 елның 11 декабрендәге 89-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 4 статьясын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2021, № 93 (I өлеш));

17) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында» 2022 елның 24 мартындагы 14-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2022, № 24 (I өлеш));

18) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 1 һәм 9 статьяларына һәм «Татарстан Республикасында гражданнар обороны турында» Татарстан Республикасы Законының 7 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2022 елның 23 декабрендәге 94-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 1 статьясын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2022, № 96 (I өлеш));

19) «Татарстан Республикасының аерым закон актларына үзгәрешләр кертү турында» 2023 елның 6 апрелдәге 24-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 20 статьясын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2023, № 27 (I өлеш));

20) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 4 һәм 21 статьяларына үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 29 апрелдәге 21-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2024, № 34 (I өлеш));

21) «Янгын куркынычсызлыгы турында» Татарстан Республикасы Законының 4 статьясына һәм «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Татарстан Республикасы Законының 9 статьясына үзгәрешләр кертү хакында» 2024 елның 17 октябрендәге 85-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законының 2 статьясын (Татарстан Республикасы законнар жыйнагы, 2024, № 79 (I өлеш)).

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

Татарстан Республикасы
Рәисе

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законы проектына АҢЛАТМА

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законы проекты (алга таба – закон проекты) Татарстан Республикасының норматив хокукый базасын үстерү һәм халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә хокукый жайга салуны камилләштерү максатларында эшләнде.

«Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» 2004 елның 8 декабрендәге 62-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законын анализлау нәтижәсендә закон текстын структурасы һәм эчтәлегә ягыннан оптимальләштерү һәм аны яңа редакциядә баян итү буенча эш башкарылды.

Эшләнгән закон проекты Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән (алга таба – гадәттән тыш хәлләр) яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы дәүләт хакимияте органнары вәкаләтләрен билгели, шулай ук халыкны һәм территорияләрне муниципаль һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләрен жайга сала.

Шулай итеп, Татарстан Республикасы Рәисе килеп чыккан гадәттән тыш хәлләрне региональ яисә муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләргә кертү турында карар кабул итә, гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең территориаль кече системасының тиешле идарә органнары һәм көчләре өчен югары әзерлек яисә гадәттән тыш хәл режимын кертә; «Халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау турында» Федераль законда билгеләнгән тәртиптә чара күрүнең региональ дәрәжәсен билгели; Татарстан Республикасы Гадәттән тыш хәлләрне кисәтү һәм бетерү һәм янгын куркынычсызлыгын тәмин итү комиссиясен җитәкли.

Татарстан Республикасы Дәүләт Советы халыкны һәм территорияләрне региональ яисә муниципаль характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә Татарстан Республикасы законнары кабул итә, аларны үтәүне тикшереп тора, Россия Федерациясе законнары һәм Татарстан Республикасы законнары нигезендә бүтән вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты яисә аның тарафыннан вәкаләт бирелгән Татарстан Республикасы башкарма хакимияте органы (органнары) вәкаләтләренә, югарыда күрсәтелгән Федераль законда билгеләнгән вәкаләтләр белән беррәттән, «Россия Федерациясе субъектларында гавами хакимият оештыруның гомуми принциплары турында» 2021 елның 21 декабрендәге 414-ФЗ номерлы Федераль законның 44 статьясындагы 112 пункты нигезендә Татарстан Республикасы территориясендә су объектларында кече суднолардан файдалану кагыйдәләрен, Татарстан Республикасы территориясендә су объектларында кешеләрнең куркынычсызлыгын тәмин итү кагыйдәләрен раслау, шулай ук эчәргә

яраклы һәм хужалык-көнкүреш сулары белән тәэмин итү чыганаclarын резервлауны гамәлгә ашыру кертелгән.

Күрсәтелгән вәкаләтләрдән кайсыларының турыдан-туры Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетына яисә ул вәкаләт биргән Татарстан Республикасы башкарма хаkимияте органнарына каравы билгеләнгән.

Моннан тыш, закон проектында Татарстан Республикасының гадәттән тыш хәлләрне кисәтүнең һәм бетерүнең территориаль кече системасы турындагы, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә региональ дәүләт күзәтчелеге хаkындагы һәм Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау чараларын финанс ягыннан һәм матди тәэмин итү турындагы мәсьәләләр регламентлаштырыла.

Закон проектының 10 статьясында закон кабул ителүгә бәйле рәвештә үз көчен югалткан дип таныла торган Татарстан Республикасы законнары исемлегә бирелә.

Законның үз көченә керүе рәсми басылып чыккан көнненән дип карала.

**«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законын кабул итүгә бәйле рәвештә үз көчен югалткан дип танылырга, туктатылып торырга, үзгәрешләр кертелергә яисә кабул ителергә тиешле Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукий актлары
ИСЕМЛЕГЕ**

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законын кабул итү Татарстан Республикасы законнарына үзгәрешләр кертүне, Татарстан Республикасының башка законнарын үз көчен югалткан дип тануны, туктатып торуны, үзгәрешләр кертүне яисә кабул итүне таләп итми.

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законын кабул итү Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының түбәндәге карарларына үзгәрешләр кертүне таләп итә:

1) «Татарстан Республикасы территориясендә муниципальара һәм региональ характердагы гадәттән тыш хәлләрдә жәмәгать тәртибен саклау турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2018 елның 3 декабрендәге 1075 номерлы;

2) «Татарстан Республикасы территориясендә муниципальара һәм региональ характердагы югары эзерлек яисә гадәттән тыш хәл режимы кертелгәндә гражданнар һәм оешмалар тарафыннан үтәлүе мәжбүри булган үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен раслау турында» 2021 елның 12 февралендәге 74 номерлы;

3) «Татарстан Республикасы халкына үзәкләштерелгән хәбәр итүнең төбәк автоматлаштырылган системасы турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 26 июлендәге 655 номерлы;

4) «Халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә төбәк дәүләт күзәтчелеге турындагы нигезләмәне, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә төбәк дәүләт күзәтчелегенең төп һәм индивидуаль күрсәткечләрен, халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендә мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеген һәм аларны ачыклау тәртибен раслау хакында» 2021 елның 30 сентябрендәге 930 номерлы;

5) «Жирле үзидарә органнары тарафыннан халыкны һәм территорияләрне гадәттән тыш хәлләрдән яклау өлкәсендәге вәкаләтләрне тормышка ашыруга дәүләт күзәтчелеге тәртибен раслау турында» 2022 елның 23 мартындагы 261 номерлы;

6) «Татарстан Республикасы халкын һәм территориясен гадәттән тыш хәлләрдән яклау өчен кирәкле көчләрне һәм чараларны эзерләү һәм эзер булган хәлдә тоту турындагы нигезләмәне раслау хакында» 2023 елның 19 июнендәге 729 номерлы;

7) «Татарстан Республикасы территориясендә төбәк һәм муниципальара характердагы гадәттән тыш хәлләр килеп чыгу куркынычы янаганда яисә килеп

чыкканда эвакуация чараларын үткөрүп өткөзүү тууралыгы негизлөмө менен раслау
хакында» 2026-жылдын 24-январындагы 41-нөмөрлү.

**«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законы проектына
ФИНАНС-ИКТІСАДЫЙ НИГЕЗЛӘУ**

«Татарстан Республикасында халыкны һәм территорияләрне табигый һәм техноген характердагы гадәттән тыш хәлләрдән яклауның аерым мәсьәләләре турында» Татарстан Республикасы законы кабул итү Татарстан Республикасы бюджетыннан өстәмә акчалар бүлеп бирүне таләп итми.